

I

(Законодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/751 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 29 април 2015 година

относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта за законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейската централна банка ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Разпокъсаността на вътрешния пазар пречи на конкурентоспособността, растежа и създаването на работни места в рамките на Съюза. За правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо да бъдат премахнати преките и косвените пречки и да бъде изграден интегриран пазар за електронни плащания без разлики между националните и презграничните плащания.
- (2) Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ осигури правната основа за създаването на вътрешен пазар за плащания в целия Съюз, тъй като значително улесни дейността на доставчиците на платежни услуги, като установи еднакви правила по отношение на предоставянето на платежни услуги.
- (3) С Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ се установи принципът, че таксите, плащани от ползватели за презграничните плащания в евро, са равни на таксите за съответните плащания в рамките на дадена държава членка, като това се отнася и за платежните операции, свързани с карти, попадащи в обхвата на настоящия регламент.
- (4) С Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾ бяха установени правилата за извършването на кредитните преводи и директните дебити в евро на вътрешния пазар, но платежните операции, свързани с карти, не бяха включени в обхвата му.

⁽¹⁾ ОВ С 193, 24.6.2014 г., стр. 2.

⁽²⁾ ОВ С 170, 5.6.2014 г., стр. 78.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 10 март 2015 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 20 април 2015 г.

⁽⁴⁾ Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (ОВ L 319, 5.12.2007 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001 (ОВ L 266, 9.10.2009 г., стр. 11).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 (ОВ L 94, 30.3.2012 г., стр. 22).

- (5) Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ има за цел да хармонизира определени правила относно договорите, сключени между потребители и търговци, включително правилата относно таксите за използването на средства за плащане, въз основа на които държавите членки забраняват на търговците да начисляват на потребителите такси, които са по-високи от разходите, поети от търговеца за използването на тези средства за плащане.
- (6) Сигурните, ефикасни, конкурентоспособни и иновативни плащания по електронен път са от ключово значение, за да могат потребителите, търговците и дружествата да се възползват от всички предимства на вътрешния пазар, още повече с преминаването към електронна търговия в световен план.
- (7) Някои държави членки приеха или са в процес на изготвяне на законодателство за пряко или косвено регулиране на обменните такси, обхващашо редица въпроси, сред които таваните на обменните такси на различни равнища, таксите за търговците, правилото за приемане на всички видове карти и мерките за ориентиране на избора на потребителите към определен платежен инструмент. Съществуващите в някои държави членки административни решения по тези въпроси значително се различават. С цел постигане на по-голяма съгласуваност по отношение на равнищата на обменните такси се очаква на национално равнище да бъдат въведени нови регулаторни мерки, насочени към равнищата на тези такси или към преодоляване на несъответствията между тях. Вероятно е подобни национални мерки да доведат до появата на значителни пречки пред доизграждането на вътрешния пазар в областта на плащанията, свързани с карти, и плащанията по интернет и с мобилно устройство, свързани с карти, поради които те биха възпрепятствали упражняването на свободата на предоставяне на услуги.
- (8) Платежните карти са най-често използваният електронен платежен инструмент за покупки на дребно. Интеграцията на пазара на платежни карти в Съюза обаче далеч не е завършена, тъй като много средства за разплащане не получават развитие отвъд националните си граници, а за новите действащи в рамките на целия Съюз участници е трудно да навлязат на пазара. Необходимо е да бъдат премахнати пречките пред ефективното функциониране на пазара на карти, включително в областта на плащанията, свързани с карти, и плащанията с мобилно устройство, свързани с карти.
- (9) За да може вътрешният пазар да функционира ефективно, следва използването на плащания по електронен път да бъде насърчавано и улеснявано в полза на търговците и потребителите. Плащанията с карти и другите плащания по електронен път могат да бъдат използвани за по-разнообразни цели, включително за онлайн плащания, така че да се извлекат ползите от вътрешния пазар и електронната търговия, като същевременно на търговците се осигурява потенциално сигурен начин на плащане. Следователно преминаването от платежни операции с плащане в брой към платежни операции, свързани с карти, би могло да донесе ползи за търговците и за потребителите, при условие че таксите за използване на платежните системи са определени на икономически изгодни равнища, като същевременно с това допринасят за лоялната конкуренция, развитието на иновациите и навлизането на пазара на нови оператори.
- (10) Обменните такси обикновено се прилагат между доставчиците на платежни услуги по приемане на карти и доставчиците на платежни услуги по издаване на карти, които са част от съответната платежна картова схема. Обменните такси са основна част от таксите, които търговците заплащат на доставчиците на платежни услуги по приемане за всяка платежна операция, свързана с карти. На свой ред търговците включват тези свързани с карти разходи, подобно на всички останали свои разходи, в крайните цени на стоките и услугите. Конкуренцията между платежните картови схеми с цел убеждаване на доставчиците на платежни услуги да издадат техните карти води до по-високи, а не до по-ниски обменни такси на пазара, което е в разрез с нормалния дисциплиниращ ефект на конкуренцията по отношение на цените в условията на пазарна икономика. В допълнение към последователното прилагане на правилата за конкуренцията по отношение на обменните такси, регулирането на тези такси би подобрило функционирането на вътрешния пазар и би допринесло за намаляване на разходите по операциите за потребителите.
- (11) Съществуващото голямо разнообразие от обменни такси и техните равнища пречат на появата на нови, действащи в рамките на целия Съюз участници въз основа на бизнес модели с по-ниски обменни такси или без обменни такси, което пречат потенциалните икономии от мащаба и обхвата и повишената в резултат на това ефикасност. Това оказва отрицателно въздействие върху търговците и потребителите и пречи на въвеждането на иновации. Фактът, че действащи в рамките на целия Съюз участници биха били длъжни да предложат на банките издатели поне най-високото равнище на обменните такси, съществуващо на пазара, на който искат да навлязат, също допринася за трайната разпокъсаност на пазара. Освен това, съществуващите национални схеми, които предлагат по-ниски или нулеви обменни такси, биха могли да бъдат принудени да напуснат пазара поради натиск от страна на банките да получават по-високи приходи от обменни такси. В резултат на това потребителите и търговците са изправени пред ограничен избор, по-високи цени и по-ниско качество на платежните услуги, като възможностите им за ползване на общи за Съюза средства за разплащане са ограничени. Освен това търговците не могат да преодолеят разликите в таксите чрез използването на услуги по приемане на карти, предлагани от банки в други държави членки. Специалните правила, налагани от платежните картови схеми, предвиждат — в съответствие с политиката им за териториални лицензи — за всяка платежна операция да се прилага обменната

⁽¹⁾ Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

такса на „мястото на продажбата“ (държавата на търговеца). Това изискване пречи на приемащите субекти да предлагат успешно своите услуги отвъд граница. То може да попречи и на търговците да намалят своите разходи по плащанията в полза на потребителите.

- (12) Прилагането на действащото законодателство от Комисията и националните органи по защита на конкуренцията не доведе до подобряване на положението.
- (13) Следователно, за да се избегне разпокъсаността на вътрешния пазар и значителното нарушаване на конкуренцията поради различаващите се законови и административни решения, е необходимо да бъдат взети мерки в съответствие с член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз за разрешаване на проблема с високите и различаващи се обменни такси, за да може доставчиците на платежни услуги да предлагат своите услуги на презгранична основа, а потребителите и търговците да ползват презгранични услуги.
- (14) Прилагането на настоящия регламент не следва да засяга прилагането на националните правила и правилата на Съюза в областта на конкуренцията. То не следва да препятства държавите членки да поддържат или да въвеждат по-ниски тавани или мерки с равностоен предмет или ефект посредством националното законодателство.
- (15) За да се улесни гладкото функциониране на вътрешния пазар за плащания с карти и за плащания по интернет и с мобилно устройство, свързани с карти, в полза на потребителите и търговците, настоящият регламент следва да се прилага за презграничните и за националните дейности по издаване на карти и приемане на платежни операции, свързани с карти. Ако търговците могат да избират приемаш субект извън тяхната собствена държава членка (т. нар. „презгранично приемане на плащания“), което ще се улесни от налагането на едно и също максимално равнище както на националните, така и на презграничните обменни такси за приети операции, и от забраната на териториални лицензи, следва да е възможно да бъде постигната необходимата правна яснота и да се предотвратят нарушенията на конкуренцията между платежните картови схеми.
- (16) В резултат на едностранни ангажименти и задължения, поети в рамките на производства в областта на конкуренцията, в Съюза вече се извършват много презгранични платежни операции, свързани с карти, при спазване на максималните обменни такси. За да се осигури лоялна конкуренция на пазара на услугите по приемане, разпоредбите, свързани с презграничните и националните операции, следва да започнат да се прилагат едновременно и в рамките на разумен срок след влизането в сила на настоящия регламент, като се отчетат трудностите и сложността на миграцията на платежните картови схеми, наложена от настоящия регламент.
- (17) На пазара са налични два основни вида кредитни карти. С дебитни карти за разсрочено плащане сметката на картодържателя се задължава с общата сума на операцията на предварително договорена конкретна дата, обикновено веднъж в месеца, без да се дължи лихва. С други кредитни карти картодържателят може да използва кредитна линия, така че да възстанови част от дължимите суми на по-късна от договорената дата, заедно с лихвите или други разходи.
- (18) По отношение на всички дебитни и кредитни платежни операции, свързани с карти, следва да се прилага максимална ставка на обменната такса.
- (19) Оценката на въздействието показва, че забраната за начисляване на обменни такси за операции с дебитни карти би била от полза за приемането и използването на картите, както и за развитието на единния пазар, и ще предостави на търговците и потребителите повече предимства в сравнение с определянето на таван на по-високо равнище. Освен това по този начин при национални схеми с много ниски или нулеви обменни такси за дебитни операции ще се избегнат отрицателните последици от повишаването на тавана в резултат на презграничното разрастване или навлизането на нови участници на пазара, предизвикващо увеличаване на равнищата на таксите до равнището на тавана. Налагането на забрана на обменните такси за операции с дебитни карти позволява също така да се предотврати опасността от прехвърляне на модела на обменните такси върху нови и иновативни платежни услуги, като например мобилни и онлайн системи.
- (20) Таваните по настоящия регламент се основават на т.нар. „методология на безразличието на търговеца“, развита в икономическата литература, с която се определя равнището на таксата, която даден търговец би бил склонен да плати, ако можеше да сравни разходите по използване на платежната карта от потребителя с разходите по некартови плащания (в брой) (като се взема предвид таксата за услуга, заплатена на приемащите плащането банки, т.е. таксата за обслужване на търговеца и обменната такса). По този начин таваните стимулират използването на ефикасни платежни инструменти, като насърчават използването на карти, които предлагат по-високи ползи от операцията, и същевременно предотвратяват несъразмерните такси за търговеца, които биха довели до скрити разходи за потребителите. От друга страна, прекомерните такси за търговеца биха могли да се дължат на колективните договорености за обменни такси, тъй като търговците не са склонни да отказват скъпите платежни инструменти от опасения да не изгубят клиентите си. Опитът е показал, че посочените равнища са съразмерни, тъй като те не застрашават функционирането на международните картови схеми и дейността на доставчиците на платежни услуги. Те също така носят ползи за търговците и потребителите и осигуряват правна сигурност.

- (21) Независимо от това, както показва оценката на въздействието, в някои държави членки обменните такси са се развили по начин, който позволява на потребителите да се възползват от ефективните пазари на дебитни карти по отношение на приемането и използването на карти, обменните такси по които са по-ниски спрямо равнището на „безразличие на търговеца“. Поради това държавите членки следва да могат да решат да установят по-ниски обменни такси за националните операции с дебитни карти.
- (22) Освен това, за да се гарантира, че таксите по дебитните карти са установени на икономически изгоден равнище, съобразено със структурата на националните пазари на дебитни карти, следва да се запази възможността за изразяване на таваните на обменните такси като фиксирана такса. Фиксираната такса може да послужи също като стимул за използването на свързани с карти плащания с малка стойност (т. нар. „микроплащания“). Фиксираната такса следва да може да се прилага и в съчетание с процент, при условие че сборът на обменните такси не надвишава определен процент от общата годишна стойност на операциите на национално равнище в рамките на всяка платежна картова схема. Освен това следва да бъде възможно да се определи по-ниско равнище на тавана на процента на обменната такса за операция и да се наложи фиксиран максимален размер на таксата като ограничение на размера на таксата, произтичащ от приложимия за всяка операция процент.
- (23) Наред с това, като се има предвид, че с настоящия регламент за първи път се предприема хармонизиране на обменните такси в условията на значителни разлики между съществуващите схеми за дебитни карти и обменни такси, е необходимо да се осигури гъвкавост за националните пазари на платежни карти. Поради това, в рамките на разумен преходен период за националните операции с дебитни карти държавите членки следва да могат да прилагат за всички национални операции с дебитни карти в рамките на всяка платежна картова схема среднопретеглена обменна такса, която не е по-висока от 0,2 % от средната годишна стойност на всички национални операции с дебитни карти в рамките на всяка платежна картова схема. По отношение на тавана за обменните такси, изчисляван върху средната годишна стойност на операциите в рамките на дадена платежна картова схема, е достатъчно доставчикът на платежни услуги да участва в платежна картова схема (или друг вид споразумение между доставчиците на платежни услуги), в която за всички национални операции с дебитни карти се прилага среднопретеглена обменна такса, която не е по-висока от 0,2 %. Тук също може да се приложи фиксирана такса или процент или съчетание от двете, при условие че се спазва среднопретегленият максимален таван.
- (24) За да се определят съответните тавани на обменните такси за националните операции с дебитни карти, е целесъобразно да се даде възможност на компетентните национални органи, на които е възложено осигуряването на спазването на настоящия регламент, да събират информация за обема и стойността на всички операции с дебитни карти в рамките на платежната картова схема или на операции с дебитни карти, свързани с един или повече доставчици на платежни услуги. Във връзка с това платежните картови схеми и доставчиците на платежни услуги следва да бъдат задължени да предоставят съответните данни на националните компетентни органи съгласно указанията на тези органи и при спазване на определените от тях срокове. Задълженията за докладване следва да бъдат разширени, така че да се прилагат за доставчици на платежни услуги, като издатели или приемащи субекти, а не само платежни картови схеми, за да се гарантира, че всяка информация от значение се предоставя на компетентните органи, които при всички случаи следва да могат да изискват тази информация да се събира посредством платежната картова схема. Освен това е важно държавите членки да осигурят подходяща степен на оповестяване на информацията от значение за приложимите тавани за обменните такси. Като се има предвид, че платежните картови схеми обикновено не са доставчици на платежни услуги, които подлежат на пруденциален надзор, компетентните органи могат да изискват подаваната от тях информация да бъде заверена от независим одитор.
- (25) Някои платежни инструменти на национално равнище дават възможност на платеца да инициира платежни операции, свързани с карти, при които платежната картова схема не може да различи операциите с дебитни и операциите с кредитни карти. Направеният от картодържателя избор не е известен на платежната картова схема и на приемащия субект; в резултат на това платежните картови схеми нямат възможност да прилагат различните тавани, наложени от настоящия регламент, по отношение на операциите с дебитни и кредитни карти, които могат да бъдат различени въз основа на договорения момент за дебитиране на сумата по платежната операция. Като се има предвид необходимостта да се запази функционалността на съществуващите бизнес модели, като се избягват неоправданите или прекомерни разходи за спазване на правните изисквания и същевременно като се отчита, че е важно в подходяща степен да се осигурят равнопоставени условия на конкуренция между различните категории платежни карти, е целесъобразно към националните платежни операции с „универсални карти“ да се прилага същото правило, което е предвидено в настоящия регламент по отношение на операциите с дебитни карти. Независимо от това е необходимо да се осигури по-дълъг срок за адаптиране при тези платежни инструменти. Следователно, по изключение и в рамките на преходен период от 18 месеца след влизането в сила на настоящия регламент, държавите членки следва да могат да определят максимален дял от националните платежни операции с универсални карти, които се считат за равностойни на операциите с кредитни карти. Например таванът за кредитните карти може да се прилага за определения дял от общата стойност на операциите за търговците или приемащите субекти. В такъв случай в математическо изражение резултатът от разпоредбите би бил равностоеен на прилагането на единен таван на обменните такси за националните платежни операции, извършвани с универсални карти.

- (26) Настоящият регламент следва да обхване всички операции, при които доставчикът на платежни услуги на платеца и доставчикът на платежни услуги на получателя се намират в Съюза.
- (27) В съответствие с принципа за технологична неутралност, заложен в Програмата в областта на цифровите технологии за Европа, настоящият регламент следва да се прилага към платежни операции, свързани с карти, независимо от средата, в която се извършва операцията, включително чрез инструменти и услуги за плащане на дребно, било то офлайн, онлайн или мобилни.
- (28) Обикновено платежните операции, свързани с карти, се извършват въз основа на два водещи бизнес модела — т. нар. „тристранна платежна картова схема“ (картодържател — схема за приемане и издаване — търговец) и „четиристранна платежна картова схема“ (картодържател — банка издател — приемаща плащането банка — търговец). Много четиристранни платежни картови схеми използват ясно обявена, най-често многостранна обменна такса. За да се отчете съществуването на необявени обменни такси и да се допринесе за създаването на равнопоставени условия на конкуренция следва тристранните платежни картови схеми, използващи доставчици на платежни услуги като издатели или приемащи субекти, да бъдат разглеждани като четиристранни платежни картови схеми и да бъдат подчинени на същите правила, като изискванията за прозрачност и другите мерки, свързани с търговските правила, следва да се прилагат за всички доставчици. При все това, предвид съществуващите особености на тези тристранни схеми, е целесъобразно да се допусне през определен преходен период държавите членки да могат да вземат решение да не прилагат правилата, свързани с тавана за обменните такси, ако тези схеми имат силно ограничен пазарен дял в съответната държава членка.
- (29) Услугата по издаване се основава на договорно отношение между издателя на платежния инструмент и платеца, независимо от това дали издателят държи средствата от името на платеца. Издателят предоставя платежните карти на платеца, дава разрешение за извършването на операции на терминалите или равностойни устройства и може да гарантира плащането в полза на приемащия субект за операции, които са в съответствие с правилата на съответната схема. Следователно, само предоставянето на платежни карти или технически услуги, като например обикновената обработка и съхраняване на данни, не представлява услуга по издаване.
- (30) Услугата по приемане представлява последователност от операции — от иницирането на платежна операция, свързана с карта, до прехвърлянето на средствата по платежната сметка на получателя. Приемането е организирано различно в зависимост от държавата членка и използвания бизнес модел. Ето защо доставчикът на платежни услуги, който заплаща обменната такса, не винаги сключва договор директно с получателя. Посредниците, които предоставят част от услугите по приемане, но които не са в преки договорни отношения с получателите, следва въпреки всичко да са обхванати от определението за приемащ субект по настоящия регламент. Услугата по приемане се предоставя независимо от това дали приемащият субект държи средствата от името на получателя. Техническите услуги, като например обикновената обработка и съхраняване на данни или управлението на терминали, не представляват услуга по приемане.
- (31) Важно е да се гарантира, че разпоредбите относно обменните такси, дължими или получавани от доставчиците на платежни услуги, няма да се заобикалят чрез алтернативни такси към издателите. За да се предотврати подобно заобикаляне, „нетната компенсация“ във връзка с таксите, включително евентуалните такси за издаване на разрешения, които издателите плащат или съответно получават на или от дадена платежна картова схема, приемащ субект или всеки друг посредник, следва да бъде считана за обменна такса. При изчисляването на обменната такса с цел проверка за наличието на случаи на заобикаляне следва да се взема предвид целият размер на плащанията и стимулите, получени от даден издател от дадена платежна картова схема във връзка с регулираните операции, като се извадят таксите, платени на платежната картова схема от издателя. Разглежданите плащания, стимули и такси могат да бъдат преки (т.е. свързани с обема на операцията или конкретни за дадена операция) или косвени (включително пазарни стимули, бонуси, отстъпки за постигане на определени обеми на операциите). При проверката за наличието на случаи на заобикаляне на разпоредбите на настоящия регламент следва да се обърне особено внимание на печалбата на издателите, получена в резултат на специални програми, осъществявани съвместно от издателите и платежните картови схеми, както и на приходите от обработката, лицензирането и налагането на други такси, осигуряващи приходи на платежните картови схеми. Ако е целесъобразно и ако има допълнителни обективни основания за това, издаването на платежни карти в трети държави може също така да се вземе предвид при оценката на евентуални случаи на заобикаляне на настоящия регламент.
- (32) Обикновено потребителите нямат информация за таксите, плащани от търговците за платежните инструменти, които те използват. Същевременно редица насърчителни практики, прилагани от издателите (като пътнически ваучери, бонуси, отстъпки, отмяна на плащания, безплатни застраховки и т.н.), може да ориентират потребителите към използването на платежни инструменти, като по този начин генерират високи такси за издателите. За да се предотврати това, мерките за налагане на ограничения върху обменните такси следва да се прилагат единствено спрямо платежните карти, които са се превърнали в масови продукти и обикновено за търговците е трудно да ги откажат поради тяхното широко разпространено издаване и използване (т.е. потребителски дебитни и кредитни карти). За да се повиши ефективното функциониране на пазара в нерегулираните части от сектора и да се ограничи прехвърлянето на стопанска дейност от регулираните към нерегулираните части от сектора, е необходимо да се приемат поредица от мерки, включително отделянето на схемата и инфраструктурата, възможността получателят да ориентира платеца към определен платежен инструмент и възможността получателят да приема изборително платежните инструменти.

- (33) Отделянето на схемата от инфраструктурата следва да позволи на всички обработващи субекти да се конкурират за привличане на клиенти на схемите. Доколкото разходите за обработка формират значителна част от общите разходи за приемане на картата, е важно в тази част от веригата на стойността да е възможна ефективна конкуренция. Въз основа на отделянето на схемата и инфраструктурата картовите схеми и обработващите субекти следва да бъдат независими по отношение на счетоводството, организацията и процеса на вземане на решения. Те следва да не прилагат дискриминационни практики, като например си предоставят преференциално третиране или привилегирована информация, която не е достъпна за конкурентите им в техния съответен пазарен сегмент, като налагат прекомерни изисквания за информация на своите конкуренти в техния съответен пазарен сегмент, като субсидират взаимно съответните си дейности или като имат общи процедури за управление. Подобни дискриминационни практики допринасят за разпокъсаността на пазара, оказват отрицателно въздействие върху навлизането на пазара на нови участници и препятстват установяването на общи за Съюза участници, като по този начин възпрепятстват доизграждането на вътрешния пазар в областта на плащания, свързани с карти, и плащания по интернет и с мобилни устройства, свързани с карти, във вреда на търговците, дружествата и потребителите.
- (34) Правилата на схемата, прилагани от платежните картови схеми, и практиките, прилагани от доставчиците на платежни услуги, обикновено водят до липса на информация при търговците и потребителите относно разликите в таксите и намаляват прозрачността на пазара, като например „групират“ таксите или не позволяват на търговците да изберат по-евтина марка карти при карти, при които има съвместяване на марки, или да ориентират потребителите към използването на такива по-евтини карти. Дори и търговците да имат представа за различията в разходите, правилата на схемата често им пречат да предприемат действия за намаляване на таксите.
- (35) Платежните инструменти са свързани с различни разходи за получателя, като някои инструменти са по-скъпи от други. Освен в случаите, когато даден платежен инструмент е законово наложен за определени категории плащания или не може да бъде отхвърлен поради статуса му на законно платежно средство, получателят следва да може в съответствие с Директива 2007/64/ЕО да ориентира избора на платците към използването на определен платежен инструмент. Картовите схеми и доставчиците на платежни услуги налагат някои ограничения върху получателите в това отношение, примери за които са ограниченията върху възможността получателят да откаже определени платежни инструменти за ниски суми, върху предоставянето на информация на платца относно таксите, заплатени от получателя за определени платежни инструменти, или ограничението, налагано върху получателя относно броя на касите в търговското помещение, които да приемат определени платежни инструменти. Тези ограничения следва да бъдат премахнати.
- (36) В случаите, в които получателят ориентира платца към използването на определен платежен инструмент, получателят не следва да изисква от платца никакви такси за използването на платежни инструменти, обменните такси за които се регулират по настоящия регламент, тъй като в подобни случаи предимствата на допълнителните такси са ограничени, като същевременно се създава объркване на пазара.
- (37) Правилото за приемане на всички видове карти представлява двустранно задължение, наложено от издателите и платежните картови схеми, съгласно което получателите приемат всички карти с една и съща марка, независимо от различните разходи за тези карти (елементът „приемане на всички продукти“) и независимо от отделната банка издател, която е издала картата (елементът „приемане на всички издатели“). В интерес на потребителя е получателите да не могат да правят разграничение между различните издатели или картодържателите за една и съща категория карти, а платежните картови схеми и доставчиците на платежни услуги да могат да наложат подобно задължение на получателите на плащането. Следователно, елементът „приемане на всички издатели“ от правилото за приемане на всички видове карти е оправдано правило в рамките на една платежна картова схема, тъй като пречи на получателите да прилагат дискриминационни практики спрямо отделните банки, които са издали карта. Елементът „приемане на всички продукти“ по своята същност е обвързваща практика, в резултат на която приемането на карти с ниски такси се обвързва с приемане на карти с високи такси. Премахването на елемента „приемане на всички продукти“ от правилото за приемане на всички видове карти би позволило на търговците да предлагат само платежни карти с ниски разходи, което би донесло ползи и за потребителите благодарение на намалените разходи за търговците. Така търговците, приемащи дебитни карти, няма да бъдат принудени да приемат кредитни карти, а онези от тях, които приемат кредитни карти, няма да бъдат принудени да приемат корпоративни карти. При все това, за да се защити потребителят и възможността той да използва платежни карти възможно най-често, търговците следва да бъдат задължени да приемат карти, за които се прилага една и съща регулирана обменна такса, само ако са издадени с една и съща марка и са от една и съща категория (предплатена, дебитна или кредитна карта). Подобно ограничение би довело до по-конкурентна среда за картите с обменни такси, които не се регулират по настоящия регламент, тъй като търговците ще са в по-добра позиция при договарянето на условията, при които приемат подобни карти. Тези ограничения следва да са малобройни и да се считат за приемливи само с оглед повишаване на защитата на потребителите, като осигуряват на потребителите подходяща степен на сигурност по отношение на факта, че платежните им карти ще бъдат приети от търговците.

- (38) Доставчиците на платежни услуги следва да гарантират, че потребителските и корпоративните карти са ясно разграничими както от техническа, така и от търговска гледна точка. Поради това е важно корпоративната карта да бъде определена като платежен инструмент, използването на който се ограничава до бизнес разходите, с които се задължава пряко сметката на предприятието или образуването от публичния сектор или самостоятелно зетото физическо лице.
- (39) Получателите и платците следва да могат да разграничават различните категории карти. Следователно различните марки и категории следва да бъдат електронно разпознаваеми, а за новоиздадени платежни инструменти, свързани с карти — видимо върху устройството. Освен това, платецът следва да бъде информиран дали неговият(ите) платежен(ни) инструмент(и) се приема(т) на дадено място на продажба. Необходимо е получателят да информира платеца за всяко ограничение върху използването на дадена марка по същото време и при същите условия, при които се дава и информацията, че дадена марка се приема.
- (40) За да се осигури ефективна конкуренция между марките, е важно изборът на приложението за плащане да се извършва от потребителите, а не да бъде наложен от пазара нагоре по веригата, включващ платежни картови схеми, доставчици на платежни услуги или обработващи субекти. Подобна договореност не следва да възпрепятства платците и получателите да определят автоматичен избор на приложение, когато това е технически осъществимо, при условие че този избор може да се променя за всяка операция.
- (41) За да се осигури възможност за поправка на вредите при неправилно прилагане на настоящия регламент или при възникване на спорове между ползватели на платежни услуги и доставчици на платежни услуги, държавите членки следва да въведат подходящи и ефективни извънсъдебни процедури за разглеждане на жалби и поправка на вредите или да предприемат равностойни мерки. Държавите членки следва да установят система от санкции, приложими за нарушения на настоящия регламент, и да гарантират, че тези санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи, както и че се прилагат.
- (42) Комисията следва да представи доклад, в който се проучват различните последици от настоящия регламент върху функционирането на пазара. Необходимо е на Комисията да се даде възможност да събере изискваната за изготвянето на доклада информация и компетентните органи да си сътрудничат тясно с нея при събирането на данните.
- (43) Доколкото целите на настоящия регламент за установяване на еднакви изисквания по отношение на платежните операции, свързани с карти, и операциите по интернет и с мобилно устройство, свързани с карти, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата му могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (44) Настоящият регламент защита основните права и спазва принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално свободата на стопанска инициатива, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, и трябва да се прилага в съответствие с тези права и принципи,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Обхват

1. Настоящият регламент установява еднообразни технически и търговски изисквания за платежните операции, свързани с карти, извършвани в рамките на Съюза, при които както доставчикът на платежна услуга на платеца, така и доставчикът на платежна услуга на получателя се намират в Съюза.
2. Настоящият регламент не се прилага за услуги, основани на определени платежни инструменти, които могат да бъдат използвани само ограничено и отговарят на следните условия:
  - a) инструменти, които позволяват на държателя да придобива стоки или услуги само в помещенията на издателя или в рамките на ограничена мрежа от доставчици на услуги съгласно пряк търговски договор с професионален издател;
  - b) инструменти, които могат да се използват само за придобиване на много ограничен набор от стоки или услуги;
  - b) инструменти, валидни само в една държава членка, които са предоставени по искане на предприятие или образуване от публичния сектор и се регулират от национален или регионален публичен орган за конкретни социални или данъчни цели с оглед придобиването на определени стоки или услуги от доставчици, сключили търговски договор с издателя.

3. Глава II не се прилага по отношение на:
  - а) операциите с корпоративни карти;
  - б) тегленето на пари в брой от терминални устройства АТМ или на гише при доставчик на платежни услуги; както и
  - в) операциите с платежни карти, издадени от тристранни платежни картови схеми.
4. Член 7 не се прилага към тристранните платежни картови схеми.
5. Когато тристранна платежна картова схема лицензира други доставчици на платежни услуги да издават платежни инструменти, свързани с карти, или да приемат платежни инструменти, свързани с карти, или и двете, или когато издава платежни инструменти, свързани с карти, с партньор в рамките на сътрудничество на различни марки или чрез посредник, тя се приравнява на четиристранна платежна картова схема. При все това, до 9 декември 2018 г. по отношение на националните платежни операции този вид тристранна платежна картова схема може да бъде освободена от задълженията по глава II, при условие че платежните операции, свързани с карти и извършени в държава членка в рамките на такава тристранна платежна картова схема, не надвишават на годишна основа 3 % от стойността на всички платежни операции, свързани с карти, в тази държава членка.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „приемаш субект“ означава доставчик на платежни услуги, който се договоря с получател да приема и обработва платежни операции, свързани с карти, при което се прехвърлят средства в полза на получателя;
- 2) „издател“ означава доставчик на платежни услуги, който се договоря с платеца да предостави платежен инструмент за инициране и обработка на платежните операции на платеца, свързани с карти;
- 3) „потребител“ означава физическо лице, което при договори за предоставяне на платежни услуги, уредени с настоящия регламент, извършва дейност, различна от неговото занятие, професионална или стопанска дейност;
- 4) „операция с дебитна карта“ означава платежна операция, свързана с карти, включително с предплатени карти, различна от операция с кредитна карта;
- 5) „операция с кредитна карта“ означава платежна операция, свързана с карта, при която със стойността на операцията се задължава изцяло или частично сметката на платеца на предварително договорено определено число от месеца в съответствие с предварително договорена кредитна линия, със или без лихва;
- 6) „корпоративна карта“ означава всеки платежен инструмент, свързан с карта, издаден на предприятия, образувания от публичния сектор или самостоятелно заети физически лица, чието използване се ограничава до бизнес разходи, и плащанията с такива карти се удържат пряко от сметката на предприятието, образуванието от публичния сектор или самостоятелно заетото физическо лице;
- 7) „платежна операция, свързана с карта“ означава услуга, основана на инфраструктурата и търговските правила на платежна картова схема за извършване на платежна операция чрез всякакви картови, телекомуникационни, цифрови или информационно-технологични устройства или софтуер, когато това води до операция с дебитна или кредитна карта. От платежните операции, свързани с карти, се изключват операциите на основата на други видове платежни услуги;
- 8) „презгранична платежна операция“ означава платежна операция, свързана с карта, при която издателят и приемашият субект се намират в различни държави членки или платежният инструмент, свързан с карта, е издаден от издател, установен в държава членка, различна от държавата членка на мястото на продажбата;
- 9) „национална платежна операция“ означава всяка платежна операция, свързана с карта, която не е презгранична платежна операция;
- 10) „обменна такса“ означава такса, заплащана пряко или косвено (например чрез трета страна) за всяка операция между издателя и приемашия субект, участващи в платежна операция, свързана с карта. Нетната компенсация или другите договорени възнаграждения се считат за част от обменната такса;
- 11) „нетна компенсация“ означава общата нетна сума на плащанията, отстъпките или стимулите, получени от издател от платежна картова схема, приемаш субект или всеки друг посредник във връзка с платежни операции, свързани с карти, или със свързани с тях дейности;

- 12) „такса за обслужване на търговец“ означава такса, заплащана на приемащия субект от получателя във връзка с платежни операции, свързани с карти;
- 13) „получател“ означава физическо или юридическо лице, определено за краен получател на средствата, които са предмет на платежна операция;
- 14) „платец“ означава физическо или юридическо лице, което е титуляр на платежна сметка и разрешава изпълнението на платежно нареждане по тази сметка или, когато липсва платежна сметка, физическо или юридическо лице, което дава платежно нареждане;
- 15) „платежна карта“ означава категория платежен инструмент, който дава възможност на платеща да инициира операция с дебитна или кредитна карта;
- 16) „платежна картова схема“ означава единен набор от правила, практики, стандарти и/или насоки за прилагане относно изпълнението на платежни операции, свързани с карти, който е отделен от всяка инфраструктура или платежна система, поддържаща функционирането му, и включва всеки определен орган, организация или субект за вземане на решения, отговарящ за функционирането на схемата;
- 17) „четиристранна платежна картова схема“ означава платежна картова схема, в рамките на която се извършват платежни операции, свързани с карти, от платежната сметка на платец към платежната сметка на получател с посредничеството на схемата, издател (от страна на платеща) и приемащ субект (от страна на получателя);
- 18) „тристранна платежна картова схема“ означава платежна картова схема, в рамките на която самата схема предоставя услуги по приемане и издаване, и платежните операции, свързани с карти, се извършват от платежната сметка на платеща към платежната сметка на получателя в рамките на схемата. Когато тристранната платежна картова схема лицензира други доставчици на платежни услуги да издават платежни инструменти, свързани с карти, или да приемат платежни операции, свързани с карти, или и двете, или издава платежни инструменти, свързани с карти, с партньор в рамките на сътрудничество на различни марки или чрез посредник, тя се счита за четиристранна платежна картова схема;
- 19) „платежен инструмент“ означава персонализирано(и) устройство(а) и/или набор от процедури, договорени между ползвателя на платежни услуги и доставчика на платежни услуги и използвани с цел даване на платежно нареждане;
- 20) „платежен инструмент, свързан с карта“ означава всеки платежен инструмент, включително карта, мобилно устройство, компютър или всякакво друго технологично устройство, съдържащо подходящо приложение за плащане, което позволява на платеща да инициира платежна операция, свързана с карта, която не е кредитен превод или директен дебит съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС) № 260/2012;
- 21) „приложение за плащане“ означава компютърен софтуер или равностойно на него приложение, заредено на устройство, даващо възможност за инициране на платежни операции, свързани с карти, и позволяващо на платеща да дава платежни нареждания;
- 22) „платежна сметка“ означава сметка, открита на името на един или повече ползватели на платежни услуги, която се използва за изпълнението на платежни операции, включително чрез специална сметка за електронни пари съгласно определението в член 2, точка 2от Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾;
- 23) „платежно нареждане“ означава всяко нареждане от платеща към неговия доставчик на платежни услуги, с което се изисква изпълнението на платежна операция;
- 24) „доставчик на платежни услуги“ означава физическо или юридическо лице, лицензирано да предоставя платежните услуги, изброени в приложението към Директива 2007/64/ЕО, или признато като издател на електронни пари в съответствие с член 1, параграф 1 от Директива 2009/110/ЕО. Даден доставчик на платежни услуги може да бъде издател или приемащ субект, или и двете;
- 25) „ползвател на платежни услуги“ означава физическо или юридическо лице, което се ползва от платежна услуга в качеството си на платец или на получател, или и в двете качества;
- 26) „платежна операция“ означава действие, предприето от платеща или от негово име, или от получателя, по прехвърляне на средства, независимо от съответните задължения по основното правоотношение между платеща и получателя;
- 27) „обработка“ означава извършването на услуги по обработка на платежни операции, изразяващи се в действия, необходими за изпълнението на инструкции за плащане между приемащия субект и издателя;
- 28) „обработващ субект“ означава всяко физическо или юридическо лице, предоставящо услуги по обработка на платежни операции;

⁽¹⁾ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 267, 10.10.2009 г., стр. 7).

- 29) „място на продажба“ означава адресът на търговския обект на търговеца, от който е иницирана платежната операция. Въпреки това:
- а) в случай на продажби от разстояние или договори от разстояние съгласно определението в член 2, точка 7 от Директива 2011/83/ЕС мястото на продажба е адресът на определеното място на стопанска дейност, на който търговецът извършва стопанската си дейност, независимо от разположението на уебсайта или сървъра, през който е иницирана платежната операция;
  - б) ако търговецът няма определено място на стопанска дейност, мястото на продажбата е адресът, за който търговецът притежава валиден лиценз за извършване на стопанска дейност и през който е иницирана платежната операция;
  - в) ако търговецът няма определено място на стопанска дейност и не притежава валиден лиценз, мястото на продажбата е адресът за кореспонденция, който се използва за плащане на данъците върху дейността му, свързана с продажбите, и през който е иницирана платежната операция;
- 30) „платежна марка“ означава всяко наименование, израз, знак, символ в —материален или цифров вид — или съчетание от тях, което посочва по коя платежна картова схема се извършват платежни операции, свързани с карти;
- 31) „съвместяване на марки“ означава включването на две или повече платежни марки или приложения за плащане на една и съща марка в един и същ платежен инструмент, свързан с карта;
- 32) „сътрудничество на различни марки“ означава включването на най-малко една платежна марка и най-малко една неплатежна марка в един и същ платежен инструмент, свързан с карта;
- 33) „дебитна карта“ означава категория платежен инструмент, който дава възможност на платеща да иницира операция с дебитна карта, с изключение на операции с предплатени карти;
- 34) „кредитна карта“ означава категория платежен инструмент, който дава възможност на платеща да иницира операция с кредитна карта;
- 35) „предплатена карта“ означава категория платежен инструмент, на който се съхраняват електронни пари съгласно определението в член 2, точка 2 от Директива 2009/110/ЕО.

ГЛАВА II

ОБМЕННИ ТАКСИ

Член 3

Обменни такси за операции с потребителски дебитни карти

1. Доставчиците на платежни услуги не могат да предлагат, нито да изискват по отношение на операция с дебитни карти обменна такса за операция, надвишаваща 0,2 % от стойността на операцията.
2. По отношение на националните операции с дебитни карти държавите членки могат:
  - а) да определят таван на процента на обменната такса за операция, по-нисък от предвидения в параграф 1, и да налагат фиксиран максимален размер на таксата като ограничение на размера на таксата, получен посредством приложимия процент, или
  - б) да допуснат доставчиците на платежни услуги да прилагат обменна такса за операция в размер на не повече от 0,05 EUR, или — в държавите членки, чиято парична единица е различна от евро, съответната равностойност в националната парична единица към 8 юни 2015 г., като тази равностойност се преразглежда на всеки пет години или при значителна промяна в обменния курс. Обменната такса за операция може да се съчетае и с максимален процент от не повече от 0,2 %, при условие че сборът на обменните такси на платежната картова схема не надвишава 0,2 % от общата годишна стойност на националните операции с дебитни карти в рамките на всяка платежна картова схема.
3. По отношение на националните платежни операции с дебитни карти до 9 декември 2020 г. държавите членки могат да допуснат доставчиците на платежни услуги да прилагат среднопотеглена обменна такса от не повече от равностойността на 0,2 % от средната годишна стойност на всички национални операции с дебитни карти в рамките на всяка една платежна картова схема. Държавите членки могат да определят по-нисък таван на среднопотеглената обменна такса, приложим за всички национални операции с дебитни карти.
4. Посочените в параграфи 2 и 3 годишни стойности на операциите се изчисляват на годишна основа за периода 1 януари — 31 декември и се прилагат, считано от 1 април на следващата година. Референтният период за първоначалното изчисляване на съответната стойност започва 15 календарни месеца преди началната дата на прилагане на параграфи 2 и 3 и приключва три календарни месеца преди тази дата.

5. Компетентните органи, посочени в член 13, изискват от платежните картови схеми и/или доставчиците на платежни услуги да им предоставят по тяхно писмено искане цялата информация, необходима за проверка на правилното прилагане на параграфи 3 и 4 от настоящия член. Тази информацията трябва да бъде изпратена на компетентния орган преди 1 март на годината, следваща референтния период, посочен в параграф 4, първо изречение. Всяка друга информация, която дава възможност на компетентните органи да извършат проверка на спазването на разпоредбите на настоящата глава, се изпраща на компетентните органи по тяхно писмено искане и в рамките на определен от тях срок. Компетентните органи могат да изискват тази информация да бъде заверена от независим одитор.

Член 4

Обменни такси за операции с потребителски кредитни карти

Доставчиците на платежни услуги не могат да предлагат, нито да изискват по отношение на операции с кредитни карти обменна такса за операция, по-висока от 0,3 % от стойността на операцията. За национални операции с кредитни карти държавите членки могат да определят по-нисък таван на обменната такса за операция.

Член 5

Забрана за заобикаляне на разпоредбите

За целите на прилагането на таваните, посочени в членове 3 и 4, всяко договорено възнаграждение, включително нетна компенсация, с равностоен на обменна такса предмет или ефект, което издателят получава от платежната картова схема, приемащ субект или друг посредник във връзка с платежни операции или със свързани с тях дейности, се счита за част от обменната такса.

ГЛАВА III

ТЪРГОВСКИ ПРАВИЛА

Член 6

Лицензиране

1. Забраняват се всякакви териториални ограничения в рамките на Съюза или правила с равностоен ефект в лицензионни споразумения или правила на платежна картова схема по отношение на издаването на платежни карти или приемането на платежни операции, свързани с карти.
2. Забраняват се всякакви изисквания или задължения за получаване на специални за дадена държава лицензи или разрешения за извършване на презгранична дейност или правила с равностоен ефект в лицензионни споразумения или правила на платежна картова схема по отношение на издаването на платежни карти или приемането на платежни операции, свързани с карти.

Член 7

Отделяне на платежната картова схема и обработващите субекти

1. Платежните картови схеми и обработващите субекти:
  - а) са независими по отношение на счетоводството, организацията и процесите на вземане на решения;
  - б) не представляват групирани цените за платежната картова схема и за дейностите по обработка и не субсидират взаимно такива дейности;
  - в) не правят разграничение между своите дъщерни предприятия или акционери, от една страна, и ползвателите на платежни картови схеми и други договорни партньори, от друга страна, и в частност не обуславят предлагането на която и да е своя услуга от приемането на друга тяхна услуга от договорния партньор.
2. Компетентният орган на държавата членка, в която се намира седалището на схемата, може да изисква от платежната картова схема да представи независим доклад, който потвърждава спазването на параграф 1.
3. Платежните картови схеми осигуряват възможност съобщенията за авторизация и клиринг на платежни операции, свързани с една карта, да бъдат отделени и обработвани от различни обработващи субекти.
4. Забранява се всякаква форма на териториална дискриминация в правилата за обработка, прилагани от платежните картови схеми.

5. Обработващите субекти в рамките на Съюза гарантират, че техните системи са оперативно съвместими от техническа гледна точка със системите на другите обработващи субекти в рамките на Съюза посредством използването на стандарти, разработени от международни и европейски органи по стандартизация. Освен това, платежните картови схеми не приемат, нито прилагат търговски правила, които ограничават оперативната съвместимост между обработващите субекти в рамките на Съюза.

6. Европейският банков орган (ЕБО), след консултация с консултативна група по член 41 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, може да разработи проекти на регулаторни технически стандарти за определяне на изискванията, които трябва да се спазват от платежните картови схеми и обработващите субекти, за да се осигури прилагането на параграф 1, буква а) от настоящия член.

ЕБО представя тези проекти на регулаторни технически стандарти на Комисията до 9 декември 2015 г.

На Комисията се делегира правомощието да приеме посочените в първа алинея от настоящия параграф регулаторни технически стандарти в съответствие с членове 10—14 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Член 8

Съвместяване на марки и избор на платежна марка или на приложение за плащане

1. Забраняват се всякакви правила на платежни картови схеми и правила в лицензионните споразумения или мерки с равностоен ефект, които възпрепятстват или пречат на издателя да съвместява две или повече различни платежни марки или приложения за плащане на платежни инструменти, свързани с карти.

2. При сключване на договор с доставчик на платежни услуги потребителят може да изисква да разполага с две или повече различни платежни марки на платежни инструменти, свързани с карта, при условие че доставчикът на платежни услуги предлага такава услуга. Своевременно преди подписването на договора доставчикът на платежни услуги предоставя на потребителя ясна и обективна информация за всички платежни марки на разположение и техните характеристики, включително тяхната функционалност, разходи и сигурност.

3. Всяка разлика в третирането на издателите или приемащите субекти в правилата на схемите и правилата в лицензионните споразумения относно съвместяването на различни платежни марки или приложения за плащане на платежни инструменти, свързани с карти, трябва да е обективно оправдана и да има недискриминационен характер.

4. Платежните картови схеми не налагат изисквания за докладване, задължения за плащане на такси или подобни задължения със същия предмет или ефект върху доставчиците на платежни услуги по издаване и приемане за операции, извършвани с устройство, върху което е изобразена тяхната платежна марка, във връзка с операциите, за които не се използва тяхната схема.

5. Всички принципи за направляване или равностойни мерки, целящи насочване на операциите по определен канал или процес, и всички други технически стандарти и изисквания и стандарти и изисквания за сигурност по отношение на работата с две или повече различни платежни марки и приложения за плащане на платежен инструмент, свързани с карти, трябва да са с недискриминационен характер и да се прилагат по недискриминационен начин.

6. Платежните картови схеми, издателите, приемащите субекти, обработващите субекти и други доставчици на технически услуги не включват автоматични механизми, софтуер или устройства в платежния инструмент или в оборудването, използвано на мястото на продажбата, които ограничават избора на платежна марка или на приложение за плащане от страна на платеца или от получателя при използването на платежен инструмент, при който има съвместяване на марки.

Получателите си запазват възможността за инсталиране на автоматични механизми в оборудването, използвано на мястото на продажба, които осъществяват приоритетен избор на конкретна платежна марка или приложение за плащане, но получателите не възпрепятстват платеца да отхвърля такъв автоматичен приоритетен избор, зададен от получателя в неговото оборудване, за категориите карти или свързаните платежни инструменти, приемани от получателя.

Член 9

Прилагане на различни такси

1. Всеки приемащ субект предлага и налага на своите получатели индивидуално определени такси за обслужване на търговец за различните категории и различните марки платежни карти с различни равнища на обменна такса, освен ако получателите не поискат в писмен вид от приемащия субект да налага общи такси за обслужване на търговец.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12).

2. Приемашите субекти включват в споразуменията си с получателите отделно обособена информация за размера на таксите за обслужване на търговец, обменните такси и таксите на схемите, приложими за всяка категория и марка платежни карти, освен ако получателят впоследствие писмено не поиска друга информация.

Член 10

Правило за приемане на всички видове карти

1. Платежните картови схеми и доставчиците на платежни услуги не прилагат правила, които задължават получателя, приемащ платежен инструмент, свързан с карта, издаден от един издател, да приема и друг платежен инструмент, свързан с карта, издаден в рамките на същата платежна картова схема.

2. Параграф 1 от настоящия член не се прилага за свързани с потребителски карти платежни инструменти на една и съща марка и от една и съща категория предплатени, дебитни или кредитни карти, за които се прилага обменна такса съгласно глава II от настоящия регламент.

3. Параграф 1 не засяга възможността платежните схеми и доставчиците на платежни услуги да предвидят картите да не могат да бъдат отказвани въз основа на това кой е издателят или картопържателят.

4. Получателите, които вземат решение да не приемат всички карти или други платежни инструменти на дадена платежна картова схема, уведомяват потребителите ясно и еднозначно по същото време, по което информират потребителите за приемането на други карти и платежни инструменти на платежната картова схема. Тази информация се излага на видно място на входа на търговското помещение и на касата.

В случай на продажби от разстояние тази информация се помества на уебсайта на получателя или на друг приложим електронен или мобилен носител. Информацията се предоставя на платеца своевременно и преди той да сключи договор за покупка с получателя.

5. Издателите гарантират, че техните платежни инструменти са разпознаваеми по електронен път, и, в случая с новоиздадени платежни инструменти, свързани с карти, са също видимо разпознаваеми, като позволяват на получателя и на платеца да различат по недвусмислен начин кои марки и категории предплатени, дебитни, кредитни или корпоративни карти е избрал платецът.

Член 11

Правила за ориентиране на избора на потребителите към определен платежен инструмент

1. Забраняват се всички правила в лицензионните споразумения, в правилата на схемата, прилагани от платежните картови схеми, и в споразуменията между приемащите субекти и получателите, които пречат на получателите да ориентират избора на потребителите към използването на предпочитан от получателя платежен инструмент. Забраната обхваща и всички правила, които възпрепятстват получателите да третират платежните инструменти, свързани с карти, на дадена платежна картова схема повече или по-малко благоприятно от други.

2. Забраняват се всички правила в лицензионните споразумения, в правилата на схемата, прилагани от платежните картови схеми, и в споразуменията между приемащите субекти и получателите, които пречат на получателите да дават информация на платците за обменните такси и за таксите за обслужване на търговец.

3. Параграфи 1 и 2 от настоящия член се прилагат независимо от правилата за таксите, отстъпките или другите механизми за ориентиране към определен платежен инструмент, установени в Директива 2007/64/ЕО и Директива 2011/83/ЕС.

Член 12

Информация за отделни платежни операции, свързани с карти, предоставяна на получателя

1. След изпълняването на отделна платежна операция, свързана с карта, доставчикът на платежни услуги на получателя предоставя на получателя следната информация:

- а) референтния номер, така че получателят да може да разпознае платежната операция, свързана с карта;
- б) стойността на платежната операция във валутата, с която е заверена платежната сметка на получателя;
- в) размера на всички такси за платежната операция, свързана с карта, като размерът на таксата за обслужване на търговец и на обменната такса се посочва отделно.

С предварителното и изрично съгласие на получателя информацията, посочена в първа алинея, може да бъде групирана по марка, приложение, категория платежен инструмент и ставки на обменните такси, приложими към операцията.

2. В договорите между приемащите субекти и получателите може да се включи клауза, съгласно която информацията, посочена в параграф 1, първа алинея, се предоставя или се осигурява на разположение периодично, най-малко веднъж месечно и по договорен начин, който позволява на получателите да съхраняват или да възпроизвеждат информацията в непроменен вид.

ГЛАВА IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 13

Компетентни органи

1. Държавите членки определят компетентните органи, оправомощени във връзка с осигуряване на спазването на настоящия регламент и на които са предоставени правомощия по разследване и осигуряване на спазването.
2. Държавите членки могат да определят съществуващи органи, които да действат като компетентни органи.
3. Държавите членки могат да определят един или повече компетентни органи.
4. Държавите членки уведомяват Комисията за тези компетентни органи до 9 юни 2016 г. Държавите членки незабавно уведомяват Комисията за всякакви последващи промени във връзка с тези органи.
5. Определените компетентни органи, посочени в параграф 1, разполагат с подходящи ресурси за изпълнение на своите задължения.
6. Държавите членки изискват от компетентните органи ефективно да наблюдават спазването на настоящия регламент, включително да противодействат на опити на доставчиците на платежни услуги за заобикаляне на настоящия регламент, и да вземат всички необходими мерки за осигуряване на спазването му.

Член 14

Санкции

1. Държавите членки установяват система от санкции, приложими при нарушения на настоящия регламент, и вземат всички необходими мерки за осигуряване на тяхното прилагане.
2. Държавите членки уведомяват Комисията за тези разпоредби до 9 юни 2016 г. и незабавно я уведомяват за всяко последващо изменение, което ги засяга.

Член 15

Уреждане на спорове, извънсъдебни процедури за разглеждане на жалби и поправяне на вредите

1. Държавите членки осигуряват и насърчават използването на подходящи и ефективни извънсъдебни процедури за разглеждане на жалби и поправяне на вредите или вземат равностойни мерки с оглед уреждане на възникналите при прилагането на настоящия регламент спорове между получателите и доставчиците на платежни услуги. За тази цел държавите членки определят съществуващи органи, когато е целесъобразно, или създават нови органи. Органите са независими от страните.
2. Държавите членки уведомяват Комисията за тези органи до 9 юни 2017 г. Те незабавно уведомяват Комисията за всякакви последващи промени във връзка с тези органи.

Член 16

Универсални карти

1. За целите на настоящия регламент по отношение на национални платежни операции, които не могат да бъдат различени от платежната картова схема като операции с дебитни или кредитни карти, се прилагат разпоредбите относно дебитните карти или операциите с дебитни карти.
2. Чрез дерогация от параграф 1, до 9 декември 2016 г. държавите членки могат да определят дял в размер на не повече от 30 % от националните платежни операции, посочени в параграф 1 от настоящия член, които да се считат за равностойни на операции с кредитни карти, спрямо които се прилага установеният в член 4 таван на обменните такси.

Член 17

Преглед

До 9 юни 2019 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящия регламент. В доклада на Комисията се обръща специално внимание на това доколко подходящи са равнищата на обменните такси и на механизмите за ориентиране на избора на потребителите към определен платежен инструмент, като например такси, като се взема предвид използването и разходите за различните средства за плащане и степента на навлизане на нови участници, нови технологии и иновативни бизнес модели на пазара. В оценката по-специално се вземат под внимание:

- а) развитието на таксите за платците;
- б) равнището на конкуренция между доставчиците на платежни карти и платежните картови схеми;
- в) въздействието върху разходите за платеща и получателя;
- г) равнищата на прехвърлянето към потребителите, от страна на търговците, на намаляването на равнищата на обменните такси;
- д) техническите изисквания и последиците от тях за всички участващи страни;
- е) въздействието от съвместяването на марките върху улесняването на използването, особено за по-възрастните лица и за други уязвими ползватели;
- ж) въздействието върху пазара от изключването на корпоративните карти от глава II, като се направи съпоставка между държавите членки, в които има забрана за допълнителни такси, и държавите членки, в които те са разрешени;
- з) въздействието върху пазара на специалните разпоредби за обменните такси за национални операции с дебитни карти;
- и) развитието на презгранични дейности по приемане и тяхното въздействие върху единния пазар, като се направи съпоставка между картите с таван на таксите и картите без таван с цел да се разгледа възможността за изсяняване на това коя обменна такса се прилага при презграничните дейности по приемане;
- й) прилагането на практика на правилата за отделяне на платежната картова схема и обработката и необходимостта от преразглеждане на правното отделяне;
- к) евентуалната необходимост, в зависимост от последиците на член 3, параграф 1 върху действителната стойност на обменните такси за операции с дебитни карти на средна и голяма стойност, от преразглеждане на посочения параграф, като се предвиди таванът да бъде ограничен до 0,07 EUR или 0,2 % от стойността на операцията, като се взема по-малката от двете стойности.

Когато е целесъобразно, докладът на Комисията се придружава от законодателно предложение, което може да включва предложение за изменение на максималния таван за обменните такси.

Член 18

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Той се прилага от 8 юни 2015 г. с изключение на членове 3, 4, 6 и 12, които се прилагат от 9 декември 2015 г., и на членове 7, 8, 9 и 10, които се прилагат от 9 юни 2016 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на 29 април 2015 година.

За Европейския парламент

Председател

M. SCHULZ

За Съвета

Председател

Z. KALNIŅA-LUKAŠEVICA